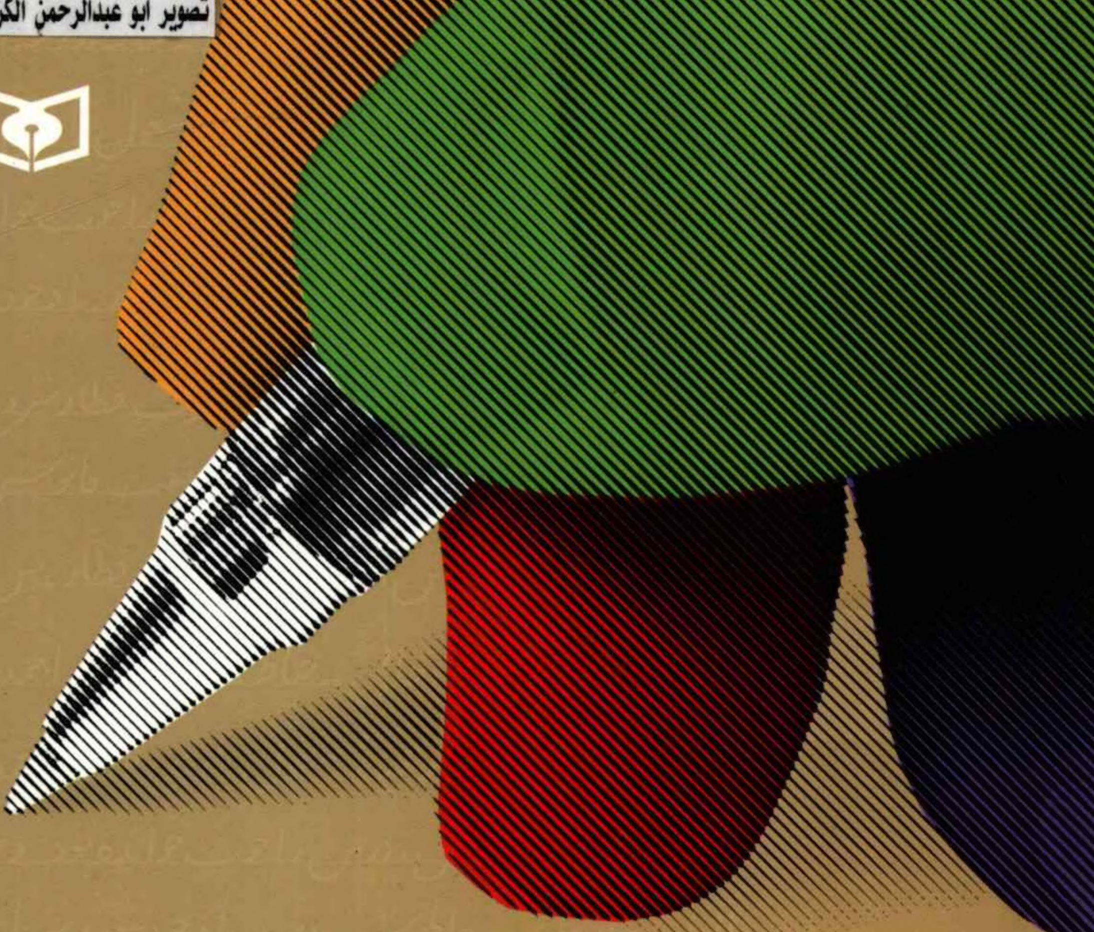

معرفی شده
در کتاب‌نامهٔ رشد
آموزش و پرورش

راهنمای آموزش و تدریس

مجموعه کتاب‌های

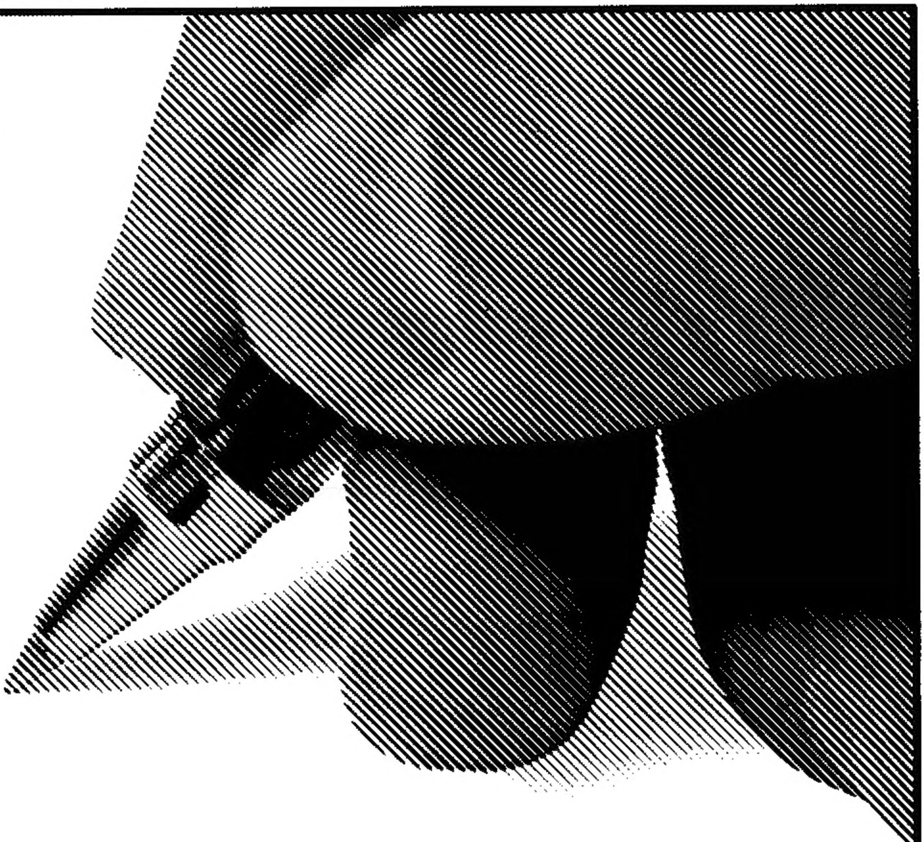
زیبا بنویسیم

به ضمیمه‌ی آموزش تصویری آداب نشستن و نوشتن

ویژه‌ی معلمان ابتدایی، راهنمایی، مدرسان و علاقه‌مندان خط تحریری

رضا تبریزی (وحید)
مدرس خوشنویسی مدارس تهران

راهنمای آموزش و تدریس

مجموعه کتاب‌های

زیبا بنویسیم

به ضمیمه‌ی آموزش تصویری **آداب نشستن و نوشتن**

ویژه‌ی معلمان ابتدایی، راهنمایی و مدرسان خط تحریری

رضا تبریزی (وحید)
مدرس خوشنویسی مدارس تهران

مورد تأیید و معرفی شده در وزارت آموزش و پرورش
کتاب‌نامه‌ی رشد شماره‌ی ۱۲، ردیف ۱۲۰ و شماره‌ی ۱۵، ردیف ۱۹۱

سرشناسه	: تبریزی، رضا، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای آموزش و تدریس مجموعه کتاب‌های زیبا بنویسیم به ضمیمه‌ی آموزش تصویری آداب نشستن و نوشتن ویژه‌ی معلمان ابتدایی، راهنمایی، مدرسان وعلاقه‌مندان خط تحریری / رضا تبریزی (وحید).
مشخصات نشر	: تهران: قدیانی، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۶۴ ص.
شابک	: 978-964-536-806-5
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: خط نستعلیق-- راهنمای آموزشی
موضوع	: خوشنویسی -- راهنمای آموزشی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ۲۲۸۲ ت ۲۳ ف / NK ۳۶۳۹
رده‌بندی دیویی	: فا ۷۴۵/۶۱۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۰۴۰۳۴

موسسهٔ انتشارات قدیانی

تلفن: ۶۶۴۰۴۴۱۰ (۵ خط) دورنگار: ۶۶۴۰۳۲۶۴

راهنمای آموزش و تدریس

مجموعه کتاب‌های زیبا بنویسیم

رضا تبریزی (وحید)

اجرای جلد: بخش هنری و فنی

زیر نظر شورای بررسی

چاپ دوم: ۱۳۹۳ تعداد: ۲۲۰۰ نسخه

شابک: ۵ - ۸۰۶ - ۵۳۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸ ISBN: 978 - 964 - 536 - 806 - 5

کد: ۸۹/۱۸۳۸

چاپ و صحافی: چاپخانه قدیانی، تهران

۵۰۰۰ تومان

سخنی با آموزگاران و علاقه‌مندان آموزش خط تحریری

هنر نزد ایرانیان است و بس

«خوشنویسی» در بسیاری از کشورهای جهان به ویژه کشورهای اسلامی، مورد توجه قرار گرفته است. به واسطه‌ی کاربرد این هنر در کتابت قرآن کریم، و به دلیل محدودیت برخی هنرها، این هنر در کشور ما پیشرفت قابل توجهی داشته است و اوج شکوفایی آن نیز در پیدایش، قلم‌های اقلیمی مانند نسخ ایرانی، تعلیق و نستعلیق و شکسته‌نستعلیق تجلی یافته است.

حضور خوشنویسان متعدد و آثار فاخر آنان، محدوده‌ی کاربرد خوشنویسی را در هنرهای دیگری مثل نقاشی، گرافیک و صنایع دستی گسترش داده است تا آنجا که امروزه یکی از شاخص‌های هنر ایرانی، استفاده از خوشنویسی در هنرهای گوناگون است.

مقدمه

در راستای این توسعه و پیشرفت، آموزش خوشنویسی و زیبانویسی نیازمند نگرش نوین و تحولی جدید است. روش‌های سنتی مبتنی بر استاد و شاگرد نه تنها محدوده های تربیت هنرمندان خلاق را کوچک‌تر ساخته، بلکه تاکید بر همانندسازی در آموزش باعث حرکت رو به جلو این هنر شریف شده است.

اعتقاد عملی به توصیه های احادیث و روایات بزرگان دینی که به زیبا نوشتن و آثار آن اشاراتی داشته اند، و حضور معلمانی آگاه و مسلط به مهارت خوشنویسی و زیبانویسی، همچنین داشتن رسم‌الخطی یکسان، تسلط آموزگاران در آموزش و روند یادگیری دانش آموزان را بسیار آسان می کند. آموزش خوشنویسی با قلم به طور کلی نه تنها در زیبا نویسی دانش‌آموزان تأثیر مثبتی نداشته بلکه در حقیقت به دلیل کاربردی نبودن آن، باعث خدشه دار شدن ذهن پویای فراگیران خلاق و علاقه‌مند به این هنر خواهد شد.

کتابی که پیش روی شماست ثمره‌ی انتشار ۱۸ جلد کتاب و حضور ۲۰ ساله در کلاس‌های درس و کسب تجربه از محضر آموزگاران و دانش آموزان است. امید داریم که این روش نیز افزون بر روش‌های قبلی، راه جدیدی را پیش روی شما بگشاید.

رضا تبریزی (وحید)

مدرس خوشنویسی و هنر مدارس تهران، مدیرگروه هنر مدرسه

زیبـــانویســـی

«هنر خوشنویسی» زیبانویسی حروف و کلمات براساس رعایت اصول و قواعدی معین است. آموزش خوشنویسی زمانی تحقق می یابد که در اثر تمرین و تکرار هدفمند، شکل حروف و کلمات ملکه ی ذهن نویسنـــده شود. خط تحـــریری نمونه‌ای کاربردی در نوشـــتار روزمره است که نویسنده به جای استفاده از قلم، از ابزار نوشتار عمومی مانند مداد، خودکار، خودنویس و روان نویس استفاده می کند. خوشنویسی در ذهن عموم مردم، تداعی کننده‌ی هنری است که با قلم و پس از ممارست فراوان بتوان سطری نوشت.

تنها روش اصولی و علمی برای ایجاد تغییر و تقویت نحوه‌ی صحیح مهارت نوشتن، آموزش خط تحـــریـــری یا «آموزش زیبانویسی» است. «زیبانویسی» روش آموزش خط تحریری بر پایه‌ی قواعد و اصول خط نستعلیق است که قدم به قدم آموزگاران و علاقه‌مندان به تدریس خط تحریری را با خود همراه می‌سازد، در عین حـــال به خـــاطر سهـــل و ممتنـــع بـــودن آن می‌توان به سرعت به هدف نهایی که تربیت دانش‌آموزانی خوش خط است، دست یافت.

برای آموزش مهارت زیبانویسی، رعایت آداب نشستن و نوشتن، محیط و ابزار مناسب برای نوشتن مورد توجه قرار گرفته است. ولی مهم ترین شرط آموزش،ایجاد فضایی پر از شور و شوق و انگیزه برای لذت بردن از نوشتن است. ارائه‌ی الگوهای مناسب و تشویق های مستمر و توجه به نکات مثبت پیشرفت هر دانش آموز بر اساس توانمندی وی، از دیگر شرط های پیشرفت «زیبا نویسی» است.

با رعایت سه نکته می توان روند پیشرفت زیبا نوَیسی را تسریع کرد:

۱- رعایت نحوه قرار گرفتن حروف و کلمات روی خط کرسی

۲- اجرای صحیح حروف، کلمات و سطر

۳- رعایت فاصله‌ی حروف و کلمات

شرط های زیبا نویسی

●آداب نشستن و نوشتن

آموزگارانی که در کلاس های ضمن خدمت یا کارگاه های آموزش زیبانویسی این آداب را فرا گرفته و درکلاس با دانش آموزانشان اجرا نموده اند،ازمنافع نحوه ی صحیح نشستن و قلم گیری بسیار سخن گفته اند:ایجاد آرامش، دقت، تمرکز و ... (رجوع شود به بخش آموزش تصویری آداب نشستن و نوشتن)

●ابزار مناسب

ابزاری برای زیبا نویسی مناسب هستند که با کمترین فشار،بهترین اثر را روی کاغذ به جای می گذارند. بارها مشاهده شده که دانش آموزان خوش خطی که به خاطر استفاده از ابزارهای نامناسب، شوق زیبانویسی را از دست داده اند . به کارگیری مداد اتود بر خلاف تصور برخی از آموزگاران و اولیا،نه تنها مضر نیست بلکه نتایج شگفتی از توصیه مداد اتود ۰/۷ به جای مدادهای معمولی مشاهده شده است. ضخامت مغز اتود ۰/۷ نسبت به ۰/۵ اثر زیباتری بر روی کاغذ داشته و استحکام بیشتری دارد.استفاده از خود نویس‌ها و روان نویس هایی که جوهر زیادی را روی سطح کاغـذ پخش نمی‌کنند برای پایـه‌های سوم و بالاتر توصیه می شود. انگیزه ی دریافت روان نویس به عنوان جایزه در ازای دقت بیشتر و زیبا نوشتن در طول مدت زمانی مشخص، یکی ازمؤثرترین تجربیاتی است که برای تشـویق و تـرغیب بچــه ها می‌توان در نظر گرفت.

استفاده از ابزارهای نوشتن ســـه گــوش به خاطر کمک به قلم‌گیری صحیح و تأکیدی که پژوهشگران دانشگاه مونیخ بر توزیع یکسان نیروی انگشتان بر روی سه‌گوشه‌ی این مدادها دارند، بسیار مفید است.

بهره‌گیــری از دفتــرهایی که کاغذ با کیفیتی در آنها استفاده شده نیز تأثیر به سزایی در زیبا نوشتن خواهد داشت.

- **محیط کلاس**

فضای داخلی کلاس، میز و نیمکت، جهت نوری که به کلاس تابیده می‌شود یا نور مناسب کلاس با استفاده از لامپ‌های آفتابی و مهتابی که انعکاس نور از صفحه‌ی دفتر و کتاب را کم می‌کند، همگی در زیبا نویسی مؤثر خواهد بود. (البته نویسنده این مطلب ناگزیر به اعلام استانداردهای لازم زیبانویسی می‌باشد و از مشکلات فیزیکی بسیاری از کلاس‌ها به طور کامل با خـــبر است) نصب تابـلوهای خوش‌نویـــسی حـاوی پیـــام‌های مفیـــد و نمونـه کـــارهای دانش‌آموزان، الگوهای مناسبی برای دیدن است.

تمرین‌ها باید کم، قابل اجرا در زمان محدود و به صورت روزانه و مستمر باشد تا در اثر تمرین منسجم و با دقت شکل حروف و کلمات ملکه‌ی ذهن شود. فضای تمرین با استفاده از متن درس‌هایی انتخاب شوند که مورد استفاده ی تکالیف روزانه ی دانش آموزان است. مشخص کردن زمان محدود، باعث اجرای با دقت و پشت سر هم می شود.

با توجه به اینکه آموزش غیر مستقیم (روش الگو برداری یا نسخه برداری) بسیار مؤثرتر از روش‌های آمــوزش مستقیــم (روش آمــوزش قواعــد کلاسیک خوشنویســی) است، توصیه می شود با ایجاد فضایی متناسب با توانمندی دانش‌آموزان حجم تمرین های زیبانویسی در نظر گرفته شود.

کتاب های زیبا بنویسیم (جلد ۱ تا ۸) ویژه‌ی دبستانی‌ها و راهنمایی‌ها، متناسب با برنامه‌ی آموزش فوق طراحی شده است. نمونه ی کم‌رنگی در بالای سرمشق اصلی نوشته شده که حکم کاغذ پوستی را در روش های قدیمی آموزش زیبا نویسی ایفا می‌کند.

تمرین روزانه حداکثر یک صفحه در زمان حدود ۱۵ تا ۲۰ دقیقه ای به صورت مستمر، به مشق نظری (مرحله ی الگوبرداری و تقویت دیداری) کمک شایانی خواهد نمود.

● ارزشیابی

- اولین نکته ای که در ارزشیابی این روش مورد توجه قرار گرفته است، تشویق و ترغیب همه‌ی دانش آموزان است،حتی آنانی که صفحه ی زیبانویسی شده‌ی کتابشان شکل خوبی ندارد.دراین زمان باید فقط به پیدا کردن کلمات و حروف زیبا بسنده نمود؛حسن توجه ما به حداقل دقت آن ها،منجر به علاقه مندی بیشتر توأم با ایجاد فضای رقابتی سازنده می شود. با این روش ارزشیابی که باعث بهبود روند مهارت‌آموزی زیبانویسی می شود، پیشرفت هر نفر با تلاش و توانایی خودش قیاس خواهد شد.

زیبانویسی چون رابطه‌ی مستقیمی با آمادگی روحی و روانی دارد،

فقط با تشـویـق جمعـــی مــوفق خواهد بود نــه با تنبیـــه و جــریمـــه!

تأثیرات زیبانویسی

در طول کارگاه ها و کلاس های ضمن خدمت پرسشی مبنی بر تأثیرات زیبانویسی بر دانش آموزان و یادگیری آنان در کلاس مطرح شد. توجه شما راپاسخ های آموزگاران جلب می نماید:

- در هنگام زیبانویسی، چون سرعت و عجله از بین می‌رود، دقت و باحوصله نوشتن جایگزین می‌شود. پس از نوشتن لذت می بریم. به تجربه دیده شده که دانش آموزانی که زیبا می‌نویسند از نوشتن خسته نمی شوند و اعتماد به نفس بالایی دارند.

- آموزگاران با علاقه ی بیشتری، تصحیح و کنترل تکالیف و دیکته های خوش خط را انجام می دهند.

- نخستین تأثیر زیبانویسی بر روی فرد نویسنده است، زیرا باعث تقویت اعتماد به نفس و آرامش و نظافت روح شده و در مرحله بعد مخاطب را تشویق به زیبانویسی می کند و نشاط و شادی زائدالوصفی را در او به وجود می آورد.

- آموزگاران از بچه های زیبانویس برای اجرای برنامه های کلاس استفاده می کنند، دانش آموز نیز سرمست و خوشحال از این دخیل شدن، وجهه ی بالایی در کلاس و مدرسه پیدا خواهند کرد.

- زیبا نویسی، نویسنده را سر ذوق می آورد و یادگیری و درک مطلب را بهتر می کند، شوق و انگیزه برای ادامه ی زیبا نویسی اطرافیان را در برگرفته و آرامش و دقت را بیشتر و معدل نمره ی کلاس را بالا می برد.

- زیبا نوشتن باعث شکفتن ذوق و سلیقه می شود،شوق ادامه ی نوشتن،حس آرامش و لطافت، لذت بردن از نوشته ی خود و غرق شدن در مفهوم و معنای نوشته ها را برای نویسنده به ارمغان می آورد.

حـــروف

در زیبانویسی (خط نستعلیق تحریری) از قواعد خط نستعلیق پیروی می‌شود. پس طرز قرارگرفتن حروف و کلمات روی خط کرسی (زمیـــنه) مطابق با همان اصول و قواعد انجام می شود. خط کرسی یا زمینه، خطی فرضی است که محل قرارگیری حروف و کلمات نسبت به آن مشخص می شود. حروف به صورت مفرد یا متصل، دارای شکل‌های متفاوتی هستندکه برخی با اضافه کردن سرکج یا نقطه از هم متمایز می شوند.

حروف از نظر شکل ظاهری و شباهت به یکدیگر، به چهار گروه تقسیم می‌شوند:

۱- **خرداندام:** حروف دارای جثه‌ی کوچک

۲- **کشیده ها یا مدات:** حروف دارای کشیدگی

۳- **قوس ها یا دوایر:** حروف دارای نیم‌دایره‌ای در قسمت پایینی آنها

۴- **متفرقه:** حروف نامتشابه با سه گروه بالا

حروف خرداندام

این گروه از ۸ حرف تشکیل شده است، که دارای اندام‌ریزی هستند و روی خط زمینه به صورت قائم یا مایل قرار می‌گیرند.

ا د ر و ه ز ژ

حرف الف ا

حرفی که نوشتن آن از بالا به پایین و به صورت عمود روی خط زمینه قرار می‌گیرد.

حرف د د

حرفی که نوشتن آن از بالا به پایین و با انحنایی در وسط آن (نه شکستگی) روی خط زمینه قرار می گیرد .

حرف ر ر

حرفی که نوشتن آن از بالا به پایین و از قسمت میانه به صورت موّرب روی خط زمینه قرار می‌گیرد.

حرف و و

حرفی که با یک دایره‌ی توپر شروع آن (گره‌ی توپر) و در انتها مثل حرف ر اجرا می‌شود.

حرف ه ه

حرفی است دایره‌ای شکل (گره‌ی تو خالی) در جهت عقربه های ساعت و از بالا شروع می شود.

تمرین:

ا د ر و ه ذ ز ژ

ا د ر و ه ذ ز ژ

ا د ر و ه ذ ز ژ

ا د ر و ه ذ ز ژ

ا د ر ر ه د ز ژ

نکته:

حرف ر به سه شکل نوشته می‌شود:

۱- ر مرغی: در حالت مفرد با بعضی از اتصالات به شکل ر مرغی نوشته می شود.

۲- ر دراز یا شمشیری: در برخی از اتصالات از این ر دراز یا شمشیری استفاده می شود.

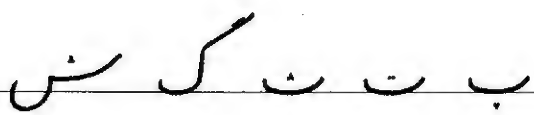
۳- ر خنجری: فقط در میان فضای خالی حرف ر نوشته می‌شود.

سرمشق ۲-۱

حروف کشیده (مدات)

این گروه مشتمل بر ۱۰ حرف است که دارای کشیدگی به موازات خط زمینه (به صورت افقی) هستند. حروف درازاندام و تختَ از نام‌های دیگر این گروه است.

حرف ب ـــب :

حرفی است که با یک شیب ملایم روی خط زمینه قرار می‌گیرد و انتهــای آن از روی خط زمینه به سمت بالا می رود.

حرف ف ـــف :

حرفی است که با یک گره‌ی توپر شروع و به کشیده ب وصل می شود.

حرف ک ـــک :

حرفی است که با الف بلندی شروع و به نیم مدی که از نیم‌مدهای دیگر کوتاه‌تر است وصل می شود، در آخر سرکشی را از بالا به پایین نوشته تا به بدنه‌ی ک بچسبد.

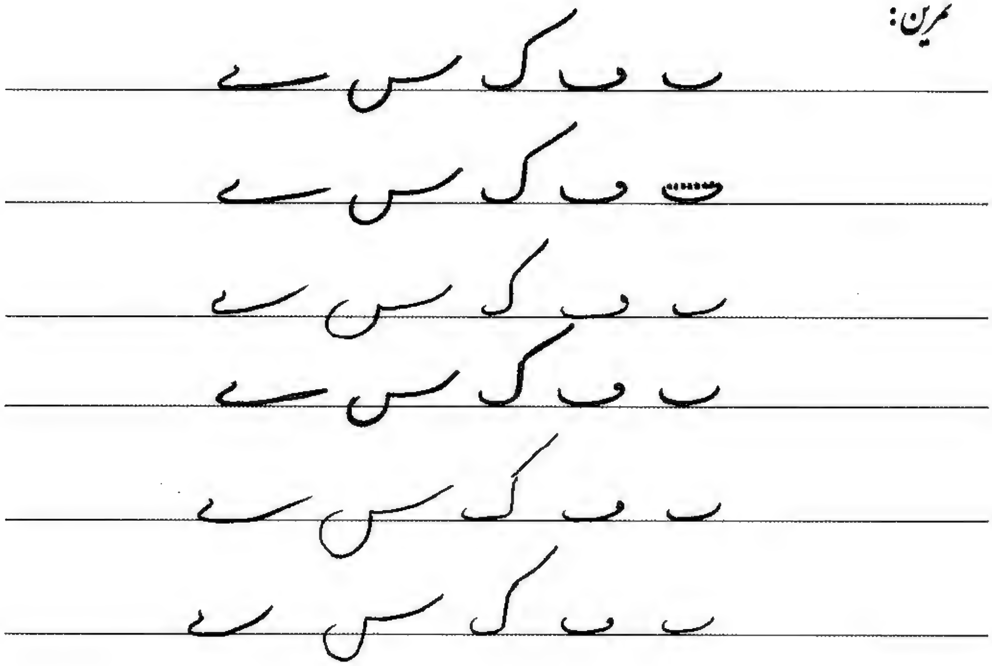
حرف س کشیده ـــس :

حرفی است که با یک شیب ملایم بالای خط زمینه شروع و بعد به موازات خط زمینه کشیده می‌شود تا به قوس برسد.

حرف ی کشیده ـــے :

حرفی است که با یک دندانه‌ی کوچک شروع و به یک کشیده مایل از چپ به راست وصل می‌شود.

تمرین:

نکته:

به حروفی مثل ب ف ک (نیم مد) گفته می‌شود، در زیبانویسی بهتر است از نمونه‌ی کشیده یا (مد کامل) این حرف استفاده نشود.

حروف س و ی در دو گروه کشیده ها و قوس ها قرار می‌گیرند.

ـــے را (یای معکوس) نیز می گویند (جهت نوشتن کشیده ها از راست به چپ است اما این حرف از چپ به راست نوشته می شود.)

حروف دایره‌ای (قوس‌ها)

این گروه شامل ۱۴حرف است که دارای نیم دایره‌ای در زیر خط زمینه هستند، و تغییرات آنها فقط در بالای خط زمینه است. به این حروف، گرداندام نیز گفته می‌شود.

ن ل ق س ص ی ح ع

ش ض ج خ چ غ

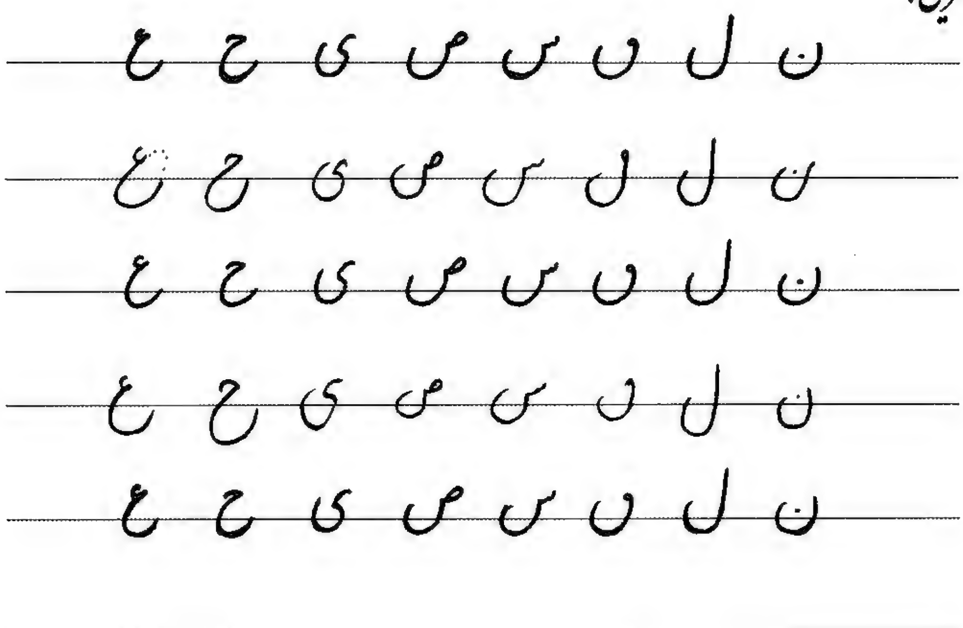
حرف ن ن : حرفی است که با یک الف کوتاه تا روی خط زمینه شروع و سپس محور قوس آن از زیر خط زمینه تا برگشت دوباره به بالای خط ادامه پیدا می کند.
حرف ل ل : حر فی است که با الف بلندی شروع و سپس محور قوس آن از زیر خط زمینه تا برگشت دوباره به بالای خط ادامه پیدا می‌کند. (مثل ن، با این تفاوت که بدون نقطه و دارای الف بلندتری در زمان شروع است.)
حرف ق ق: حرفی است که بایک گره متصل به الف کوتاه تا روی خط زمینه شروع و سپس محور قوس آن از زیر خط زمینه تا برگشت دوباره به بالای خط ادامه پیدا می‌کند.
حرف س س : حرفی است که با یک دندانه ی بارز (بلندتر از دندانه های دیگر) شروع و به دندانه دوم وصل و دندانه سوم آن به صورت نامشخص به محور قوسی که از زیر خط زمینه تا برگشت دوباره به بالای خط ادامه پیدا می کند.
حرف ص ص : حرفی است که سر ص دارای شکل بسته‌ای است که سفیدی داخل آن را به تخم خربزه، می توان تشبیه کرد. این گره را به محور قوسی که از زیر خط زمینه تا برگشت دوباره به بالای خط ادامه پیدا می‌کند، اتصال می یابد .

حرف ی ى : حرفی است که با یک ابرو شروع و با یک خط به محور قوسی که از زیر خط زمینه تا برگشت دوباره به بالای خط، ادامه پیدا می کند، اتصال می یابد.

حرف ع ع : حرفی است که این حرف در بیشتر اتصالات شبیه عدد ۶ است، و به یک قـوس معـکوس (چون برخلاف قوس های قبلی از چپ به راست نوشته می شـود) اتصـال می یابد. قوس های معکوس به شکل بیضی یا تخم مرغی هستند.

حرف ح ح : این حرف با سری که از چپ به راست کشیده می شود شروع و به یک قوس معکوس متصل می شود.

تمرین:

نکته:

به حروفی مثل: ح - ج - چ - خ - ع - غ که از سمت چپ به راست نوشته می شوند، « قوس معکوس» گفته می‌شود. تمـامـی قـوس ها در شکلِ زیـرخط زمینـه با هـم مشتـرک هستند و فقط در اجرای ابتدای آن با هم متفاوتند.

قوس های معکوس نیز مانند بقیه قوس ها در شکل نیم دایره‌ای زیر خط زمینه با هم مشابه هستند. محور اصلی قوس ها را از زیر خط زمینه شروع می‌کنیم و برای قوس های نقطه داری مثل ن- ج - چ نقطه روی خط زمینه قرار می گیرد.

حروف نامتشابه (متفرقه)

این گروه مشتمل بر سه حرف است که روی خط زمینه قرار می‌گیرند، و شکل آنها با بقیه‌ی گروه‌ها متفاوت است.

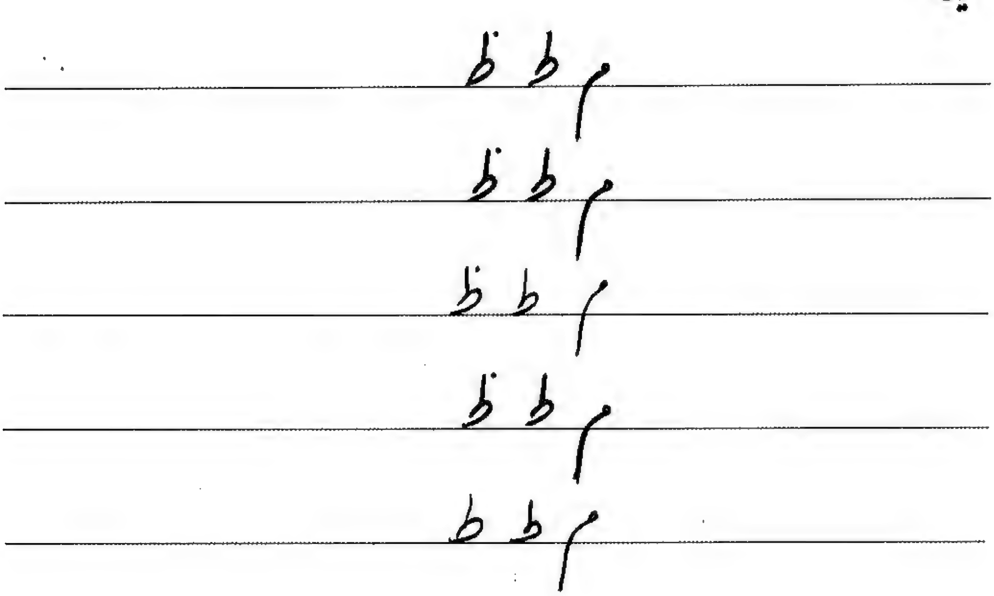
حرف م م:

حرفی است که با گره‌ای بالاتر از خط زمینه شروع می‌شود و در ادامه از خط زمینه پایین‌تر می‌آید (تنها حرفی که در خرداندام‌ها از خط زمینه پایین‌تر می‌آید.)

حرف ط ط:

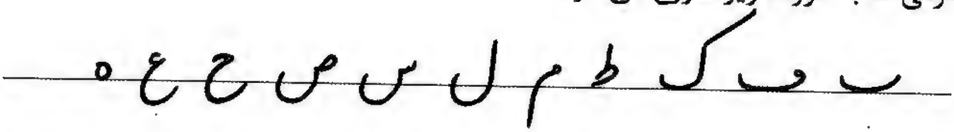
حرفی است که بدنه‌ی آن ابتدا نوشته ے می‌شود (قسمت زیر آن به صورت موّرب روی خط زمینه قرار گیرد) سپس الف کوتاهی روی آن قرار می‌گیرد.

تمرین:

دو حرفی ها

دوحرفی‌ها که از متصل کردن دو حرف درست می‌شوند نقش اساسی در شکل‌گیری خط زیبا دارند. دوحرفی ها شامل ۱۱ گروه هستند و هر گروه شامل ۲۰ اتصال دوحرفی است. دو حـرفی ها با حروف زیر شروع می شوند:

دو حرفی های ب، ل، ک از نظر اجرا بسیار شبیه یکدیگرند. ل همان نمونه دندانه ی بلندتر شده ی ب است و ک نیز ل است که دارای سرکج است. (به غیر از استثناهـایی در چند اتصال)

برخی حروف در حالت مفرد و متصل شکل‌هایی به نام «گره» را ایجاد می کنند مثل: م، و، ه، ف، ق، ع.

سرمشق ۱-۲

دو حرفی ب

دندانه ی ب پس از اتصال به چهار گروه حروف (خرد اندام - قوس ها - کشیده ها و متفرقه) شش حالت مختلف به وجود می آورد.

۱- دندانه‌ی گرد برای حروف رو به بالا

۲- دندانه‌ی بارز

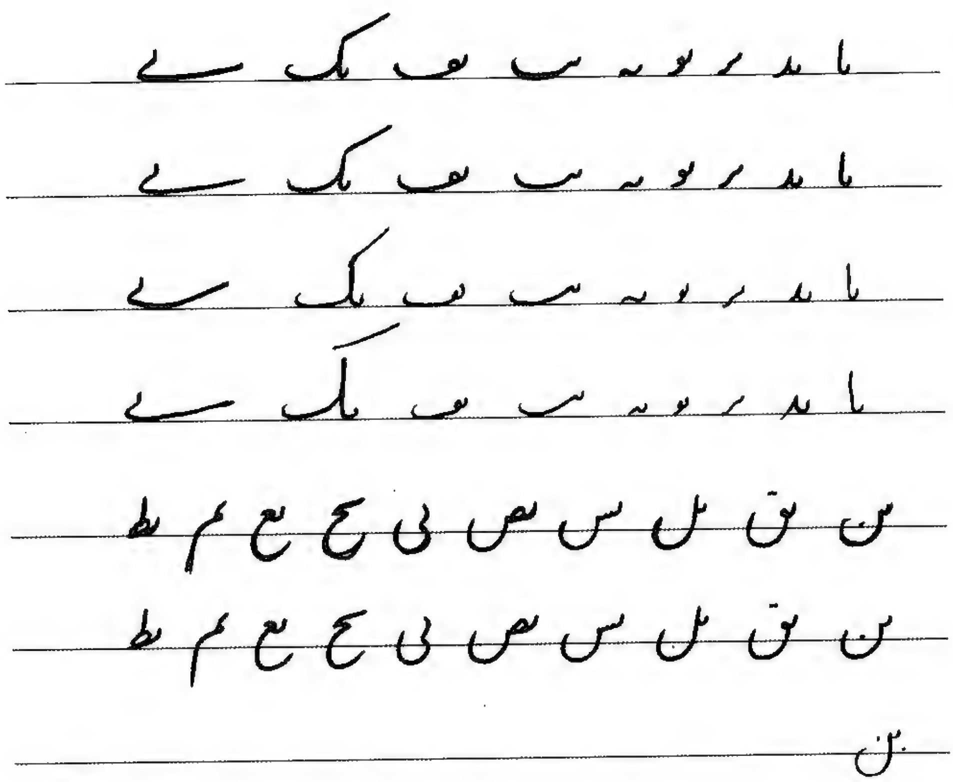
۳- دندانه‌ی کوتاه

۴- دندانه‌ی میمی (چون فقط به م وصل می‌شود)

۵- دندانه‌ی دالی (دندانه‌ای که به تنهایی، شبیه حرف د است)

۶- دندانه‌ی مورب (دندانه ای که به حروف ح، خ، ج، چ وصل می‌شود)

تمرین:

باید تابه ثابت نایل بانی پاچ آبادانی

باید تابه ثابت نایل بانی پاچ آبادانی

باید تابه ثابت نایل بانی پاچ آبادانی

درویش ردیف پروین تربت رودابه رنج

درویش ردیف پروین تربت رودابه رنج

درویش ردیف پروین تربت رودابه رنج

آرایش رونق تاریخ دریایی تابش روایت

آرایش رونق تاریخ دریایی تابش روایت

آرایش رونق تاریخ دریایی تابش روایت

دوحرفی ل

دندانه ی ب در دو حرفی ب را بلندتر اجرا می‌کنیم تا دو حرفی ل شکل گیرد.

تمرین: لا لد لر لو له لب لف لک لم لط

لا لد لر لو له لب لف لک لم لط

لں لق لل لس لص لی لح لع ـــــے

لں لق لل لس لص لی لح لع ـــــے

تنها استثنا: لا در اتصال به الف است که انتهای الف روی انتهای آزاد ل قرار می‌گیرد.

لادن لاله قالب الف مالک تالش قاسی

لادن لاله قالب الف مالک تالش قاسی

لادن لاله قالب الف مالک تالش قاسی

لی‌لی دلدار دلالت بالش ولع لرزان لک‌لک

لی‌لی دلدار دلالت بالش ولع لرزان لک‌لک

لی‌لی دلدار دلالت بالش ولع لرزان لک‌لک

لج تولّد بدلی لذیذ مالش لامپ آلوده زلزله هالی

لج تولّد بدلی لذیذ مالش لامپ آلوده زلزله هالی

لج تولّد بدلی لذیذ مالش لامپ آلوده زلزله هالی

دوحرفـــی ک

اضافه کردن سرکجی به دو حرفی ل، دو حرفی ک را می‌سازد (به استثنای چند اتصال)

استثناها: اتصال به ا، ک، ل است که کاف دایره ای نوشته می‌شود.

۱- ک کاف الفی

۲- کا کاف دایره‌ای

۳- ک کاف دالی

۴- ک کاف به شکل دندانه اتصال بی

۵- ک کاف ح شکل

تمرین:

کا کد کر کو که کب کف گک کس کم کط

کا کد کر کو که کب کف گک کس کم کط

کن کق کل کس کص کی کح کع کے

کن کق کل کس کص کی کح کع کے

کاکل کرامت کواکب کرکس بزرگی درکه کف

کاکل کرامت کواکب کرکس بزرگی درکه کف

کاکل کرامت کواکب کرکس بزرگی درکه کف

کامردا کدورت گذرگاه واژگون کج کرانه کودکی

کامردا کدورت گذرگاه واژگون کج کرانه کودکی

کامردا کدورت گذرگاه واژگون کج کرانه کودکی

رودکی کوکب واگن گرگره نرگس گزیده‌گویی

رودکی کوکب واگن گرگره نرگس گزیده‌گویی

رودکی کوکب واگن گرگره نرگس گزیده‌گویی

دوحـرفـی ف

گره‌های توپری که به دوحرفی ب اضافه می شوند (در زیر هر گره باید فضایی خالی وجود داشته باشد).

استثنا: اتصال به «ر شمشیری» است که نیمی از آن زیر خط زمینه می رود: فر

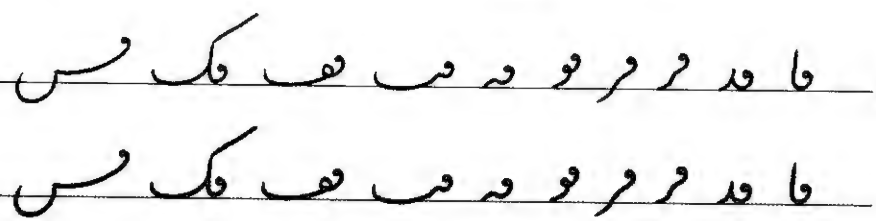
انواع شکل های« ف و ق» :

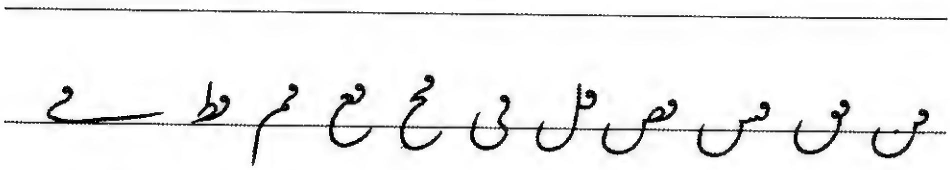
ف در ابتدای اتصال: توپر فن ق در ابتدای اتصال: توخالی قل

ف در وسط اتصال: توخالی نفر ق در وسط اتصال: توخالی فقر

ف در انتهای اتصال: توخالی صف ق در انتهای اتصال: توپر حق

تمرین:

قادر فایده فارابی بافت قدرت قدس

قادر فایده فارابی بافت قدرت قدس

قادر فایده فارابی بافت قدرت قدس

قرآن فراق وقف باقی فوقانی قریب

قرآن فراق وقف باقی فوقانی قریب

قرآن فراق وقف باقی فوقانی قریب

فراق قدردانی درواقع توقف قرابت فرق

فراق قدردانی درواقع توقف قرابت فرق

فراق قدردانی درواقع توقف قرابت فرق

دوحرفی م

مانند گره ف و ق که به دوحرفی ب اضافه می‌شوند، با این تفاوت که فضای خالی در زیر گره حذف می‌شود و گره به قسمت پایینی می چسبد. در برخی اتصالات هم گره به صورت رفت و برگشت مایل انجام می‌شود.

انواع میم در ابتدای اتصالات:

۱- مـ (ما) در ابتدای دو حرفی‌هایی که حرف بعدی به سمت بالا می‌رود.

۲- مـ (می) در ابتدای دوحرفی هایی که حرف بعدی به سمت پایین می‌رود.

۳- مـ (مع) در بقیه‌ی اتصالات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تمرین: ما مد مر مو مه مب مف مک مس مم

ما مد مر مو مه مب مف مک مس مم

مط من مق مل مس مص می مح مع ـــے

مط من مق مل مس مص می مح مع ـــے

مادر امامت مراد امّت مراتب رامش مدد

مادر امامت مراد امّت مراتب رامش مدد

مادر امامت مراد امّت مراتب رامش مدد

قرمز ترمه آرامش نرمک مدیریت مریض مژده

قرمز ترمه آرامش نرمک مدیریت مریض مژده

قرمز ترمه آرامش نرمک مدیریت مریض مژده

مؤمن موریانه مدرسه نرمش موارد امام

مؤمن موریانه مدرسه نرمش موارد امام

مؤمن موریانه مدرسه نرمش موارد امام

دوحرفی ه

به جای استفاده از ه دوچشم و برای سرعت بخشیدن به خط تحریری از «ه منگوله دار» یا «ه ویرگول‌دار» استفاده می‌شود. انواع ه:

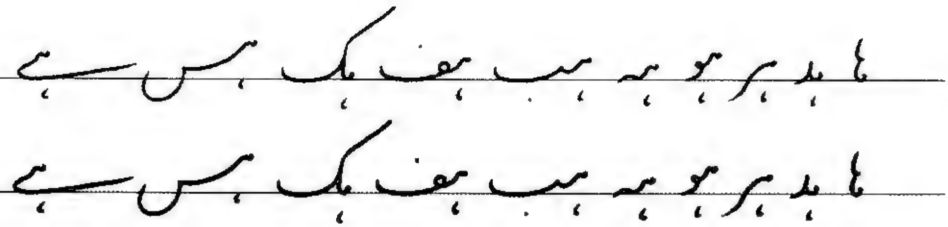
انواع ه:

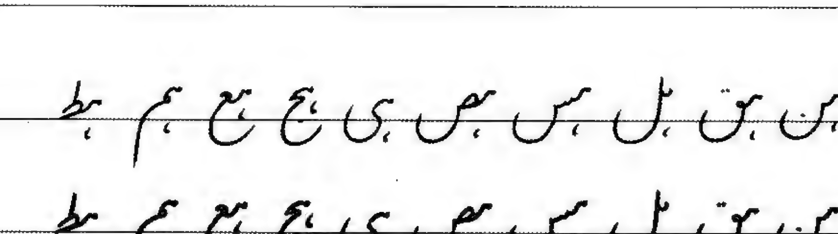
۱- در ابتدای دوحرفی هایی که حرف بعدی به سمت بالا می رود.

۲- در ابتدای دوحرفی هایی که حرف بعدی به سمت پایین می رود.

۳- برای بقیه‌ی اتصالات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تمرین:

هادی مذهب راهب اهداف هواداران هویدا

هادی مذهب راهب اهداف هواداران هویدا

هادی مذهب راهب اهداف هواداران هویدا

هرمزان فرودهر رودهن مرهم هدایت مرهم درهم

هرمزان فرودهر رودهن مرهم هدایت مرهم درهم

هرمزان فرودهر رودهن مرهم هدایت مرهم درهم

راهبه ماهی هزاران اهل رهوار هدی آهار

راهبه ماهی هزاران اهل رهوار هدی آهار

راهبه ماهی هزاران اهل رهوار هدی آهار

دوحرفی س

تعداد دندانه ها و حرف بعدی در نحوه‌ی اجرای س در دو حرفی س مؤثر است.

۱- دندانه‌ی اول بلندتر است و این نوع عمدتاً به گره ها وصل می‌شود.

۲- دندانه‌ی سوم به صورت یک قوس کوچک است.

۳- دندانه‌ی سوم برای اتصا ل به ر، ی، ح، م و س کشیده تبدیل به قوس می‌شود

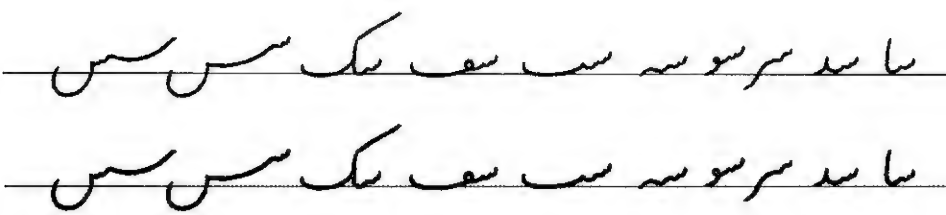
۴- دندانه‌ی سوم به دندانه بارز تبدیل می‌شود (کشیرالد نداده) مثل: س به س

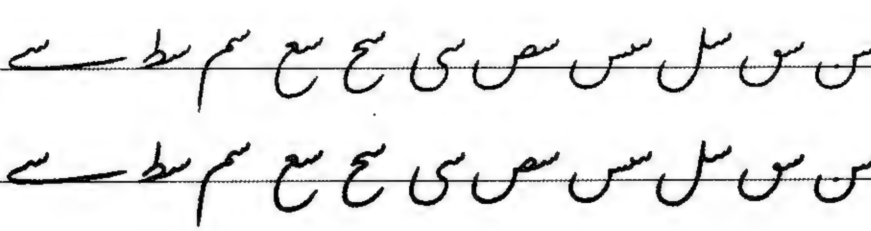
۵- بدون دندانه یا کشید ه (به گره‌ها، ی و ی کشیده، نیم مدها، ح متصل نمی‌شو

استثنا: با تغییر شکل میم می‌توان س کشیده را به آن متصل کرد.

تمرین:

ساری شدید رشد سراچه سراسری ساسان وسط

ساری شدید رشد سراچه سراسری ساسان وسط

ساری شدید رشد سراچه سراسری ساسان وسط

توسط پرسش شش شادمانه سی وسه پل تأسف

توسط پرسش شش شادمانه سی وسه پل تأسف

توسط پرسش شش شادمانه سی وسه پل تأسف

کاشت وبرداشت پاسخ وسع رسم سوسن کاسه پوشه

کاشت وبرداشت پاسخ وسع رسم سوسن کاسه پوشه

کاشت وبرداشت پاسخ وسع رسم سوسن کاسه پوشه

دوحرفی ص

ص دارای شکل ثابتی در ابتدای دوحرفی است. فقط دندانه ی آن در برخی از اتصالات دارای قوس خواهد بود.

۱- صـ در تمامی اتصالات به غیر از گروه زیر

۲- صـ در اتصال به ر، م، ی، ح

تمرین: صا صد صر صو صه صب صف صک صس سم

صا صد صر صو صه صب صف صک صس سم

ص صق صل صس صص صی صح صع صے سط

ص صق صل صس صص صی صح صع صے سط

رضا صداقت صرفه رضوان روضه صابر صریح ضرر

رضا صداقت صرفه رضوان روضه صابر صریح ضرر

رضا صداقت صرفه رضوان روضه صابر صریح ضرر

وصف صراط صدف راضی ناصح قاضی صادرات

وصف صراط صدف راضی ناصح قاضی صادرات

وصف صراط صدف راضی ناصح قاضی صادرات

ضربت صواب وصال وضع رضوی مرصّع صرّاف

ضربت صواب وصال وضع رضوی مرصّع صرّاف

ضربت صواب وصال وضع رضوی مرصّع صرّاف

دوحرفی ط

دهانه‌ی ط در بیشتر اتصالات باز و در برخی اتصالات بسته است.

۱- ط در تمامی اتصالات به غیرازگروه زیر، دهانه ط باز است.

۲- ط در اتصال به الف، دال، کاف، لام و ه دهانه ط بسته است.

تمرین: طا طد طر طو طه طب طف طک طس طم

طا طد طر طو طه طب طف طک طس طم

طن طق طس طص طی طح طع طط ـــطـ

طن طق طس طص طی طح طع طط ـــطـ

ظاهری باطن رطل ناطق طراوت طالب ورطه

ظاهری باطن رطل ناطق طراوت طالب ورطه

ظاهری باطن رطل ناطق طراوت طالب ورطه

طاقت ظریف ظواهر طوطی طائرقدسی طرب

طاقت ظریف ظواهر طوطی طائرقدسی طرب

طاقت ظریف ظواهر طوطی طائرقدسی طرب

اطاعت کاظم وطن باطل ظرافت طرّار اطراف

اطاعت کاظم وطن باطل ظرافت طرّار اطراف

اطاعت کاظم وطن باطل ظرافت طرّار اطراف

دوحرفی ع

ع دارای دو شکل در ابتدای اتصالات است که شکل معمول آن شبیه عدد ۶ و از شکل دیگر آن قبل از ا، د، ه، ک، ل استفاده می‌شود.

۱- ع در تمامی اتصالات به غیرازگروه زیر، ع شبیه عدد ۶ است .

۲- ع در اتصال به الف، دال، کاف، لام و ه دهانه ع به هم نزدیک می شود.

تمرین: عا عد عر عو عه عب عف عک عس عم

عا عد عر عو عه عب عف عک عس عم

عن عق عل عس عص عی عج عع عط ــــ ع

عن عق عل عس عص عی عج عع عط ــــ ع

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات بی‌غم

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات بی‌غم

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات بی‌غم

اعاده عودت عوارض عرضه غرض عریض غول

اعاده عودت عوارض عرضه غرض عریض غول

اعاده عودت عوارض عرضه غرض عریض غول

عدالت غش عرق غوّاص عزیزه زاغک عراقی

عدالت غش عرق غوّاص عزیزه زاغک عراقی

عدالت غش عرق غوّاص عزیزه زاغک عراقی

دوحرفی ح

شکل ح در ابتدای اتصالات به طور کامل به حرف بعدی وابسته است و دارای چهار شکل متفاوت است.

۱- برای اتصال به حروفی که به سمت بالا می روند: الف، کاف، لام و دال.

۲- فقط برای اتصال به ر شمشیری استفاد ه می شود.

۳- برای اتصال به حروفی که به سمت پایین مایل می‌شوند، استفاده می شود: ی، ح ، م.

۴- برای اتصال به حروفی غیر از حروف بالا به کار می‌رود.

تمرین: حا حد حر حر حو حه حب حف حک حس حط

حا حد حر حر حو حه حب حف حک حس حط

حن حق حی حس حص حل حج حع ــــح حم

حن حق حی حس حص حل حج حع ــــح حم

حاجت اجابت خدمات خروج اجرایی خاتون

حاجت اجابت خدمات خروج اجرایی خاتون

حاجت اجابت خدمات خروج اجرایی خاتون

جوجه پرخاش خرداد حج مراجع مرخّص خارجی

جوجه پرخاش خرداد حج مراجع مرخّص خارجی

جوجه پرخاش خرداد حج مراجع مرخّص خارجی

احاطه تداخل جراحت خوش‌خط خرج چرخه

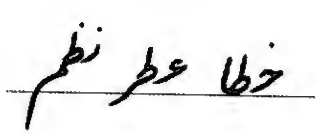
احاطه تداخل جراحت خوش‌خط خرج چرخه

احاطه تداخل جراحت خوش‌خط خرج چرخه

سه‌حرفی

سه‌حرفی ها از به هم چسبیدن سه حرف درست می شوند و اغلب دارای همان شکل ظاهری دوحرفی‌ها هستند. اتصالات سه‌حرفی نیز با ۱۱ حرف یا گروهی که در فصل ۲ به آنها اشاره شد قابل بررسی هستند. این حروفَ در بین دو حرف قرار می گیرند و اتصالات جدیدی را پدید می‌آورند که برخی مشابه دو حرفی ها و بعضی متفاوتند.

به عنوان مثال به حرف ط در وسط سه‌حرفی توجه کنید:

با توجه به مثال بالا مشخص می‌شود که فقط یک حرف به ابتدای دوحرفی‌ها اضافه می‌شود،که در بعضی اتصالات به استثناهایی برخورد می‌کنیم، مثل: حرف ه در وسط سه‌حرفی.
برای قرارگرفتن روی خط زمینه، حرف آخر در اتصالات سه‌حرفی تعیین کننده است.

سه‌حرفی ب

ن: سبب وحید فرهنگ حیرت سپس افتاد

سبب وحید فرهنگ حیرت سپس افتاد

سبب وحید فرهنگ حیرت سپس افتاد

نثار هنرمندان توصیه چین عنوان نیّت قبا

نثار هنرمندان توصیه چین عنوان نیّت قبا

نثار هنرمندان توصیه چین عنوان نیّت قبا

ویژه‌ی معلمان ابتدایی، راهنمایی و مدرسان خط تحریری

سرمشق ۲-۳

سه‌حرفی ل

تمرین: حلاوت اصلح ملایم جلد صلوات بله علایم

حلاوت اصلح ملایم جلد صلوات بله علایم

حلاوت اصلح ملایم جلد صلوات بله علایم

سلام اسلوب پلک علم خلق کلک

سلام اسلوب پلک علم خلق کلک

سلام اسلوب پلک علم خلق کلک

سه‌حرفی ک

تمرین:

نگارگری تکریم شکرانه مکّه شکل حکّاکی جگر

نگارگری تکریم شکرانه مکّه شکل حکّاکی جگر

نگارگری تکریم شکرانه مکّه شکل حکّاکی جگر

بالکن سکوت شکوه حکایت تکاپو سگک

بالکن سکوت شکوه حکایت تکاپو سگک

بالکن سکوت شکوه حکایت تکاپو سگک

سه‌حرفی ف

تمرین: شفق جفا سفر فقر نفت برآشفت فقط

شفق جفا سفر فقر نفت برآشفت فقط

شفق جفا سفر فقر نفت برآشفت فقط

صفوف سقط تفوق زعفران کفر زلفش مقابله

صفوف سقط تفوق زعفران کفر زلفش مقابله

صفوف سقط تفوق زعفران کفر زلفش مقابله

سه‌حرفی م

تمرین: ممدوح عمران ممارست صمد احمد سمت نماز

ممدوح عمران ممارست صمد احمد سمت نماز

ممدوح عمران ممارست صمد احمد سمت نماز

تمریات سمج سماواتی سمر خموده ایمان صمغ

تمریات سمج سماواتی سمر خموده ایمان صمغ

تمریات سمج سماواتی سمر خموده ایمان صمغ

سه حرفی ه

تمرین: تهران مهدی شهروند بُهت جهد تهاجم ظهر

تهران مهدی شهروند بُهت جهد تهاجم ظهر

تهران مهدی شهروند بُهت جهد تهاجم ظهر

طهارت ظهور پهن شهد کهن چهار مهرگان

طهارت ظهور پهن شهد کهن چهار مهرگان

طهارت ظهور پهن شهد کهن چهار مهرگان

سه‌حرفی س

تمرین: اسم مسرور کسب بشارت مشاور سرمشق خسران

اسم مسرور کسب بشارت مشاور سرمشق خسران

اسم مسرور کسب بشارت مشاور سرمشق خسران

دانش نسخ حسود نشر نشاط کشف عشق سرستی

دانش نسخ حسود نشر نشاط کشف عشق سرستی

دانش نسخ حسود نشر نشاط کشف عشق سرستی

سه‌حرفی ص

تمرین: انصار بصری خصم شصت تصوّرات حصر نصر

انصار بصری خصم شصت تصوّرات حصر نصر

انصار بصری خصم شصت تصوّرات حصر نصر

بضاعت اعصار مُضرّ قصص اتّصال نصایح حضور

بضاعت اعصار مُضرّ قصص اتّصال نصایح حضور

بضاعت اعصار مُضرّ قصص اتّصال نصایح حضور

سه‌حرفی ط

تمرین: نظر لطافت سطر فطر تطاول لطف نظم

نظر لطافت سطر فطر تطاول لطف نظم

نظر لطافت سطر فطر تطاول لطف نظم

بطالت نظارت اعظم عطر حافظه مطابق نطق

بطالت نظارت اعظم عطر حافظه مطابق نطق

بطالت نظارت اعظم عطر حافظه مطابق نطق

سه‌حرفی ع

تمرین: ابعاد سعدی نعت طغری فعّالیّت نغز شعر

ابعاد سعدی نعت طغری فعّالیّت نغز شعر

ابعاد سعدی نعت طغری فعّالیّت نغز شعر

معایب معدن سعادتمند شعور طعم صُغری

معایب معدن سعادتمند شعور طعم صُغری

معایب معدن سعادتمند شعور طعم صُغری

سه‌حرفی ح

تمرین: بچّه محاکم نجوا نجم تحریری صخره مخدوش

بچّه محاکم نجوا نجم تحریری صخره مخدوش

بچّه محاکم نجوا نجم تحریری صخره مخدوش

مجری شجره سحر افجه بخت وتخت عجل ا...

مجری شجره سحر افجه بخت وتخت عجل ا...

مجری شجره سحر افجه بخت وتخت عجل ا...

سطرنویسی

در سطرنویسی، مهارت زیبـــانویـــسی که در مراحل تمرینی قبلـــی (حروف، دوحرفی‌ها و سه حرفی ها) ملکه‌ی ذهن شما شده است، به طور کامل خود را نشان می دهد.

رعایت فاصله‌ی یکسان بین کلمات از نکاتی است که با ایجاد فضاهای مناسب، حرکت و ریتم زیبایی را در سطر به وجود می‌آورد که یکی از عوامل مهم در زیبانویسی است.

استفاده از حـــروف کشیده در کلمات به زیبایی کمک خواهد نمود (البته باید استفاده از کشیده ها منطقی و به جا باشد، به عنوان مثال استفاده از دو کشیده پشت‌سر هم و کشیده قبل از گره ها، مجاز نیست).

در انتهای سطر می‌توان حروف و کلمات را بر روی یکدیگر قرار داد یا بر روی هم نوشت. (یا در اصطلاح انتهای سطر را جمع کرد) باز هم یادآور می‌شویم که رعایت قواعد خط تحریری، نحوه‌ی قرار گرفتن روی خط زمینه و فاصله‌ی بین حـروف و کلمـــات تأثیـر به سزایی در زیبانویسی خواهد داشت.

به ضمیمه‌ی آموزش تصویری

آداب نشستن و نوشتن

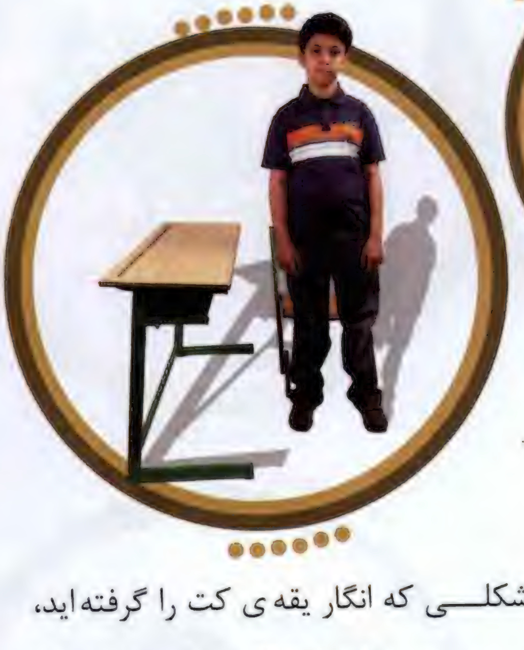

سخنی با آموزگاران:

از قدیم الایام مرسوم بوده است که برای انجام صحیح هر کاری آدابی را در نظر می‌گرفتند. این آداب مجموعه‌ای از تجربیات و تلاش‌هایی بود که در نهایت منجر به انجام صحیح و سودمند آن کار می‌شد تا جایی که روند اجرای آن کار را آسان‌تر و سریع‌تر می‌نمود. آدابی که در این جا تحت عنوان «آداب نشستن و آداب نوشتن» مطرح می‌گردد، مجموعه‌ای از تجربیاتی است که توسط رضا تبریزی (وحید)، نویسنده‌ی کتاب‌های آموزش خط تحریری (که در طی سالیان اخیر بیش از یک میلیون و چهارصد هزار جلد از آنها منتشر شده است) در کلاس‌های درس مدارس برای دانش‌آموزان و آموزگاران به دست آمده است. این آداب توسط بسیاری از آموزگاران نیز در کلاس‌های درس آزموده شده و از منافع اجرای این آداب مکتوبات متعددی به صورت تحقیق و تجربه در کلاس موجود می‌باشد. این آداب بارها توسط دانش‌آموزان در کلاس اجرا شده و به مانند یک مانور قبل از نوشتن، شرایط مساعدی را برای آنان رقم خواهد زد.

۱- پشت میز درحالی که پاها به عرض شانه‌ها باز هستند بایستید.

۲- دست ها را جلوی بدن قرار دهید، به شکلـــی که انگار یقه‌ی کت را گرفته‌اید،
نگشتان پایتان را (در حالی که کف پایتان روی زمین است) حرکت دهید تا متوجه
حس خوب قرار گرفتن آن روی زمین شوید.

۳- در همین حالت بنشینید، دقت کنیــد کف پاها روی زمین قرار گرفته باشند و ران پا با ساق، زاویه ۹۰ درجه بسازد.

۴- هر دو دست را به صورت زاویه دار روی میز قرار دهید، بهترین حالت این است که بیش از دو - سوم ساعد روی میز قرار گیرد.

۵- فاصله‌ی بدن تا میز به اندازه ی یک
شت باشد، با کشیدن یک نفس
عمیق و رها کردن شانه‌ها به راحت
رین شکل ممکن بنشینید.

دفتر یا کتابتان را به سمت چپ
رخانید (راست دست ها) تا در
گام نوشتن نوک مداد یا خودکار
ه شود و حرکت در هنگام نوشتن
ترل گردد.

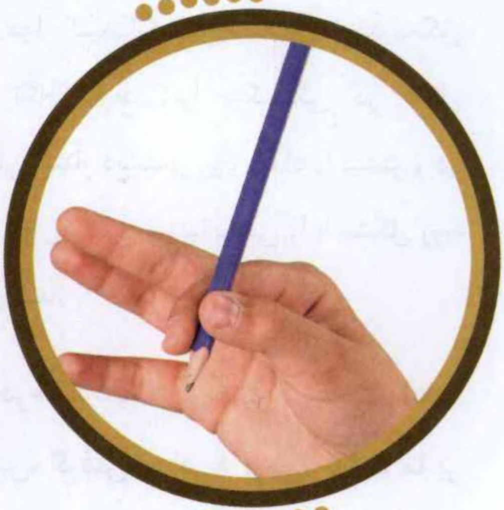
۷- برای برطرف کردن شکل کج نشستن چپ دست‌ها، از آنها بخواهید تا پاهایشان را مطابق۴ شکل به سمت چپ منحرف کنند یا صندلی را به سمت چپ بچرخانند. با این کار مجبور می شوند تا شکل نشستن را تغییر دهند، در نتیجه شکل کج نشستن آنان بر طرف خواهد شد.

نکته: برای راست دستهایی که کج می نشینند نیز این کار را در جهت عکس می توان انجام داد.

- ابتدا دو سطح جلوی مداد سه‌گوش را با
ا انگشت شصت و اشاره بگیرید.

۲- مداد سه‌گوش را کمی به سمت مچ
ست برگردانید.

۳- سطح زیرین مداد سه گوش را با انگشت وسطی (که به اتفاق دو انگشت دیگر جمع شده است) مهار کنید. انگشتان دست را تا حد ممکن صاف نگاه دارید زیرا شکستگی در شکل انگشتان، فشار دست بر روی مداد را بیشتر و در نهایت روان نویسی و زیبانویسی را با مشکل روبه رو می کند.

۵- درحین نوشتن ضمن رعایت آداب نشستن، گرفتن مداد به نرمی، تأکید ما بر استفاده از ابزار مناسبی برای نوشتن است که مانند نوشت افزارهای سه گوش، به خاطر شکل خاص آنها؛ نیاز به فشار کمتری در هنگام نوشتن دارند. در عین حال، انگشت گذاری به سهولت بر روی آن انجام می‌شود و چرخش های ناخواسته در هنگام نوشتن در آن ها به حداقل رسیده و این فواید باعث ایجاد لذت در هنگام نوشتن برای دانش آموزان و استفاده کنندگان از نوشت افزارهای سه‌گوش می شود.

پـــــایـــــان

- از سوی این ناشر و مؤلف منتشر شده است:

«هنر خوشنویسی» زیبانویسی حروف و کلمات براساس رعایت اصول و قواعدی معین است. آموزش خوشنویسی زمانی تحقق می‌یابد که در اثر تمرین و تکرار هدفمند، شکل حروف و کلمات ملکه‌ی ذهن نویسنده شود. خط تحریری نمونه‌ای کاربردی در نوشتار روزمره است که نویسنده به جای استفاده از قلم، از ابزار نوشتار عمومی مانند مداد، خودکار، خودنویس و روان‌نویس استفاده می‌کند. خوشنویسی در ذهن عموم مردم، تداعی‌کننده‌ی هنری است که با قلم و پس از ممارست فراوان بتوان سطری نوشت.

تنها روش اصولی و علمی برای ایجاد تغییر و تقویت نحوه‌ی صحیح مهارت نوشتن، آموزش خط تحریری یا «آموزش زیبانویسی» است. «زیبانویسی» روش آموزش خط تحریری بر پایه‌ی قواعد و اصول خط نستعلیق است که قدم به قدم آموزگاران و علاقه‌مندان به تدریس خط تحریری را با خود همراه می‌سازد، در عین حال به خاطر سهل و ممتنع بودن آن می‌توان به سرعت به هدف نهایی که تربیت دانش‌آموزانی خوش‌خط است، دست یافت.

برای آموزش مهارت زیبانویسی، رعایت آداب نشستن و نوشتن، محیط و ابزار مناسب برای نوشتن مورد توجه قرار گرفته است.

۸ دوره ناشر نمونه کشور سال‌های ۷۴،۷۲ ۷۹،۷۸ ۸۴،۸۳ ۹۱و۸۸

برگزیده دهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده هشتمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده ششمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده

ناشر برگزیده رتبه اول

موسسه‌ی انتشارات قدیانی
www.ghadyani.org
دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگ...
خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری (غربی)، شماره ...
کدپستی: ۱۳۱۴۷۳۳۸۶۱، صندوق پستی: ۱۷۹۳ - ۳۱۴۵...
تلفن: ۶۶۴۰۴۴۱۰ (۵ خط) دورنگار: ...۶۴۰۳۲۶۴

ISBN13: 978-964-536-806-5
9789645368065